

vergadering **C259 – OND28**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 7 juni 2012

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de vernietiging van het Scholenplan van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest door het Grondwettelijk Hof - 133 (2011-2012)	3
Motie	14
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de psychotechnische proeven en het examen recht in het studiegebied Maatschappelijke Veiligheid - 1963 (2011-2012)	14
Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de toekomst van de lokale meldpunten discriminatie - 1983 (2011-2012)	16
Vraag om uitleg van mevrouw Goedele Vermeiren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het groeiende draagvlak voor de invoer van een niet-bindende oriëntatieproef bij de overgang naar het hoger onderwijs - 1985 (2011-2012)	19

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert**Interpellatie van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de vernietiging van het Scholenplan van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest door het Grondwettelijk Hof - 133 (2011-2012)**

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, minister, geachte leden, op 24 mei jongstleden heeft het Grondwettelijk Hof de financiering van het Scholenplan door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest ongrondwettelijk verklaard. Het hof stelt dat gemeenschapsbevoegdheden een zaak zijn van de gemeenschappen en niet van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Nu verandert er in de praktijk in principe weinig wat dit Scholenplan betreft, in die zin dat het hof niet is ingegaan op de vraag van de Vlaamse Regering om de genomen beslissing ook nietig te verklaren. De projecten die waren goedgekeurd, kunnen dus blijven rekenen op financiering. Wel heeft het hof gezegd dat dit in de toekomst niet meer mag gebeuren. Eigenlijk is het arrest gelijkaardig aan dat van het Grondwettelijk Hof over de kinderdagverblijven: ook toen heeft het hof geoordeeld dat het ging om een gemeenschapsbevoegdheid.

Minister, ik had dit interpellatieverzoek al veertien dagen geleden ingediend. Ondertussen heeft zich een debat ontwikkeld, zowel binnen de Brusselse Hoofdstedelijke Regering als binnen de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). Het is zeer interessant om die uitspraken te lezen. Vooral de Vlaamse partijen die in de VGC zitten, zijn niet mals voor de Vlaamse Regering. Dan heb ik het zowel over u als over minister-president Peeters.

Vorig jaar, ongeveer rond deze tijd, hebben de heer Segers en ikzelf vragen gesteld, en dat niet alleen in de commissie. De heer Segers heeft tweemaal een actuele vraag gesteld in de plenaire vergadering, ik één keer. De vragen gingen over de uitspraak destijds door minister-president Picqué dat hij scholen zou bouwen in Brussel. Minister, u hebt toen meermaals gezegd dat het gewest en u ervan uitgingen dat dit juridisch correct was. Naderhand bleek dat niet het geval te zijn en hebt u beroep aangetekend bij het Grondwettelijk Hof.

Ondertussen zijn ook de uitspraken van minister-president Picqué niet mals. Hij zegt dat de Vlaamse Regering, en zelfs de Vlamingen in het algemeen vrij agressief zijn opgetreden. Er werden verontschuldigungen gevraagd in het Brusselse parlement, en hij had gezegd dat het de Vlamingen waren die zich bij hem moesten verontschuldigen, aangezien hun werkwijze nergens op leek. Er was afgesproken met de gemeenschappen dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een investering zou doen en scholen zou bouwen, en nu zouden de gemeenschappen zich terugtrekken. Het is niet duidelijk of hij daarmee de Vlaamse Gemeenschap of de VGC bedoelde. Dat zijn toch wel twee verschillende zaken.

Op het eerste gezicht zou de VGC een faciliterende rol spelen, maar uit het debat van 1 juni is gebleken dat de VGC toch wel veel verder is gegaan: ze heeft de bevoegdheidsoverschrijding door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest goedgekeurd. Het is interessant om te lezen wat collegevoorzitter Vanhengel van Open Vld hierover zegt. Hij vindt het een akkefietje. Hij vindt de houding van de Vlaamse Regering allesbehalve collegiaal tegenover minister-president Picqué. Hij vindt het gemakkelijk om eerst te vragen dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een coördinerende rol zou spelen en daarna een klacht in te dienen tegen het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Hij vindt dat “minnetjes”. Dat waren zijn woorden.

Dan was er ook Groen. Wat we lezen van sommige Vlaamse partijen in die VGC tart elke verbeelding wat hun intellectuele eerlijkheid betreft. Interessant was vooral de uitspraak van minister-president Picqué. Hij betwijfelt of die Taskforce Onderwijs Brussel nog kan werken, gezien de oncollegiale houding van de Vlaamse Regering.

Minister, hoe zit het nu precies met die taskforce? U hebt gevraagd dat men een coördinerende rol zou spelen. In feite is het eenvoudig: als het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wil investeren, dan kan het gewoon de financiële middelen doorgeven aan de VGC. Dan overschrijdt het gewest zijn bevoegdheid niet. Natuurlijk heeft minister-president Picqué politieke spelletjes gespeeld: hij wist heel goed dat hij zijn bevoegdheid aan het overschrijden was. Hij heeft in feite een politiek statement willen maken.

Minister, zult u uw verontschuldiging aanbieden aan minister-president Picqué, zoals die dat heeft gevraagd in het parlement? Hoe zit het nu precies met die taskforce in Brussel?

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, geachte leden, ik wil me aansluiten bij de analyse die mevrouw Van Steenberge net heeft gemaakt met betrekking tot de uitspraak, de nieuwe stap die is gezet en de vraag hoe we dit verder moeten aanpakken. Minister, destijds hebt u me in de plenaire vergadering – en ook in de commissie – geantwoord dat dit een schemerzone was en dat u zou afwachten of dit juridisch zou worden aanvaard. U hebt toen wat mogelijkheden uit de doeken gedaan, waarbij wat juridische spitsvondigheid kwam kijken. Ik weet niet of u het zich nog herinnert, maar u zei toen dat het enigszins ging over een les in staatsrecht. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

We hebben ook dat standpunt ingenomen dat we de juridische conclusie zouden afwachten. Die is er nu. Het is duidelijk dat het gaat om een gemeenschapsbevoegdheid en dat de gemeenschappen inspanningen moeten leveren – wat ons betreft liefst proportioneel. Daarmee is die discussie van de baan en kan voor ons de praktische kant van de zaak worden aangepakt. In de conclusie staat ook dat de geïnitieerde projecten niet hoeven te worden stopgezet. Dat vragen we ook niet. Er mag geen strijd zijn op de kap van kinderen. Wel moet er een deftige nieuwe start komen van een oplossing voor dit capaciteitsprobleem.

In die context is de slotconclusie van mevrouw Van Steenberge essentieel: hoe gaat het nu verder met die taskforce? Wat is uw visie daarop? Welke initiatieven zult u nemen? In het licht van het overleg dat volgende maandag zal plaatsvinden, vraag ik dat u hier al een tipje van de sluier zou oplichten over dit toch wel belangrijke onderwerp.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Voorzitter, vorige week had ik een actuele vraag ingediend, niet zozeer over de uitspraak van het Grondwettelijk Hof zelf, maar veeleer over de problematiek waaraan die is gekoppeld, namelijk het tekort aan plaatsen in de Nederlandstalige scholen in Brussel. Die vraag was echter onontvankelijk verklaard omdat mevrouw Van Steenberge vandaag zou interpellieren.

Minister Pascal Smet: Ze was sneller.

De heer Paul Delva: Ik heb daar geen enkel probleem mee.

Vorige week was het opnieuw een hot item in Brussel dat volgens het lokaal overlegplatform (LOP) Basisonderwijs honderden kinderen geen plaats meer zouden vinden in een Nederlandstalige school. De berichten waren vrij alarmerend. Toen kwam die uitspraak van het Grondwettelijk Hof, die ik natuurlijk begrijp. Ik koppel de twee aan elkaar. Hoe ziet het eruit voor het aantal plaatsen in onze scholen in Brussel? Hebt u bijkomend nieuws sinds de laatste keer dat we daarover hebben gepraat?

Ik verwijs naar de vragen van mevrouw Van Steenberge en de heer Segers over de Taskforce Brussel. Ik begrijp dat die een belangrijke rol dient te spelen en dat de regierol van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zeer belangrijk is voor locaties, vergunningen en dergelijke. Maar hebben we de Taskforce Brussel en de regierol van het gewest nodig om bijvoorbeeld, heel eenvoudig, tot sluitende afspraken te komen met de Franse Gemeenschap voor het percentage van de plaatsen dat we willen invullen in Brussel? Tot waar reikt die regierol van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest? Moeten we daarop wachten om te komen

tot concrete afspraken over hoeveel plaatsen worden ingevuld door de Franse Gemeenschap en hoeveel door de Vlaamse Gemeenschap? Dat element is uitsluitend een gemeenschapsbevoegdheid. Daarom vraag ik me af of we altijd moeten wachten op de Taskforce Brussel om doorbraken te realiseren.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister-president Picqué wijst erop dat er vooraf overleg is geweest met Vlaanderen en dat u perfect op de hoogte was van wat er ging gebeuren, minister. In hoeverre is dat correct? In hoeverre zat u mee in het bad?

Het probleem van het tekort aan scholen blijft. Wat willen we daaraan doen vanuit Vlaanderen? Hoeveel extra plaatsen denkt u in de toekomst te creëren en hoeveel middelen zult u daarvoor uittrekken in Brussel?

Hoe ziet u de toekomst van de samenwerking van de verschillende betrokken overheden in Brussel? Hebt u de heer Picqué gecontacteerd na de uitspraak? Hoe zit het met de taskforce?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik heb de verklaringen van de Brusselse minister-president in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement ook niet gehoord, maar wel gelezen, naar aanleiding van de vernietiging door het Grondwettelijk Hof van de beslissing van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om 12 miljoen euro te investeren. Dat is overigens een peulschil, waarbij een groot deel van de factuur nadien bij de Vlaamse en de Franse Gemeenschap zou terechtkomen. Men doet alsof men genereus is, maar vergeet erbij te zeggen dat een veelvoud van dat bedrag nadien op tafel moet worden gelegd door de Franse en de Vlaamse Gemeenschap.

Ik heb gehoord dat de minister-president van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest ook beweerde dat het plan samen met de Vlaamse Gemeenschap was opgesteld en dat de Vlaamse Gemeenschap, om communautaire redenen, nadien niet meer akkoord zou zijn gegaan. Ik heb ook gehoord dat hij zei dat hij geschokt, kwaad en teleurgesteld was. Toen ik dat allemaal las, dacht ik: “Wat krijgen we nu?” In Nederland zouden ze zeggen: “Asjemenou!”

Ik vind nog altijd dat het Grondwettelijk Hof geen lichtzinnige club is. Het is geen club van tooghangers. Het is het hoogste rechtscollege, waar een goede samenstelling is van juristen en mensen met politieke ervaring. Zij gaan na hoe het gesteld is met de statuten van dit land en hoe ze worden toegepast.

Ik denk dat iedereen het met mij eens is – ook de minister-president van een Brusselse, Vlaamse of welke regering dan ook – dat wetten en regels zijn gemaakt om na te leven. Wij politici vragen aan burgers dat ze wetten en regels naleven. Dan vind ik het ook niet meer dan normaal dat publieke overheden dat ook doen. Ik denk dat de professor naast mij de eerste zal zijn om dat te beamen.

Het Grondwettelijk Hof – nogmaals: geen lichtzinnige club – heeft geoordeeld dat de beslissing van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest manifest in strijd is met de Belgische grondwettelijke afspraken. Enige bescheidenheid is dan ook op zijn plaats, omdat er blijkbaar een bestuur is dat wetens en willens de Grondwet heeft overtreden. Soms is er een schemerzone die je wilt aftasten. Dan is het begrijpelijk. Maar in dit geval was het duidelijk.

Tijdens de eerste of de tweede taskforcevergadering heeft de Brusselse minister-president inderdaad zijn voornemen bekendgemaakt, niet enkel in mijn aanwezigheid maar ook in die van minister-president Kris Peeters. Ik heb dan gezegd, nadien bevestigd door de Vlaamse minister-president, dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wel andere investeringsnoden heeft binnen zijn bevoegdheden. Ik denk aan meer investeren in fietspaden, wat ze al drie jaar niet meer doen, in openbaar vervoer, wat ook volledig is stilgevallen, in propere straten of de veiligheid in de stad. Maar goed, wij hebben gezegd dat wij ons als Vlaamse Gemeenschap in het belang van de Brusselse kinderen niet zouden verzetten als zij daarin geld willen investeren.

Wel heb ik uitdrukkelijk gezegd – en dat is bevestigd door minister-president Peeters – dat we willen dat er een juridisch sluitende argumentatie voor wordt gevonden. Daarover zijn we heel duidelijk geweest tegen minister-president Charles Picqué. Ook al vonden wij dat de gemeenschappen zelf hun verantwoordelijkheid moeten nemen en dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest andere financieringskatten te geselen had, we wilden ons daar niet tegen verzetten, in het belang van de kinderen, zoals u terecht zegt, mijnheer Delva. Maar het is toch het minimum minimorum dat we vragen dat het juridisch in orde zou zijn. Een overheid moet de wetten en regels toepassen.

Minister-president Picqué heeft toen geantwoord dat hij de argumentatie had en die ons zou overmaken. Na tien keer aandringen – ik overdrijf een beetje – hebben we die uiteindelijk gekregen. Als ik me niet vergis, was dat eerst in het Frans. Dat tot daaraan toe, daar hebben we geen zaak van gemaakt, maar hoffelijk is anders. Soit, nadien is de Nederlandstalige vertaling gekomen. Toen we die argumentatie zagen, wisten we meteen dat die geen steek hield. Daarvoor moest je geen groot jurist zijn. En als die argumentatie niet correct was, moesten wij naar het Grondwettelijk Hof gaan. Anders krijg je een precedent, dat in andere dossiers kan worden gebruikt. Misschien speelde dat ook mee bij het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Dat weet ik zelfs niet. Ik zou het erg vinden als dat een motivatie was, maar dat weet ik niet, dus ik ga er niet over speculeren.

Ik begrijp dat allemaal niet, want er is een andere juridische weg, die wij op die vergadering trouwens hebben gesuggereerd. Je kunt via de gekende weg van de gemeenschapscommissies gaan, namelijk de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Commission Communautaire Française (COCOF). Dat is een perfect legale, heel vaak toegepaste methode in Brussel. Maar in plaats daarvan heeft men onwettelijk gehandeld.

Op een debat een tweetal weken geleden heeft minister Vanhengel overigens gezegd dat de Vlaamse Gemeenschap gelijk had om in beroep te gaan, mevrouw Van Steenberge. Ik weet dat hij elders andere dingen heeft gezegd, maar daar heeft hij gezegd dat hij er begrip voor had. Hij zat naast mij. Er waren veel getuigen. U kunt dat navragen.

Dan stel ik me de vraag hoe het komt dat het zo gebeurt. Is dat om een perceptie te creëren? We leven helaas in een perceptiesamenleving. Dat is niet leuk voor serieuze politici, wat ik altijd denk dat ik ben. Misschien is dat voor de perceptie. Is dat om te verdoezelen dat la Fédération Wallonie-Bruxelles, de Franse Gemeenschap, eigenlijk niet functioneert? Is het niet zo dat mijn collega Simonet, bevoegd voor het Franstalig onderwijs, enkele weken geleden in La Libre Belgique heeft verklaard dat er geen capaciteitsproblemen zijn in Brussel? Hij heeft dat wel verklaard in de krant. Toen heb ik vanuit Brussel geen geschokte, kwade, teleurgestelde woorden gehoord. Ik hoor die woorden alleen als het over de Vlaamse Gemeenschap gaat. Als de Franse Gemeenschap zo iets zegt – in mijn ogen une bêtise – dan hoor ik geen verklaringen. Ik vind het wel een beetje straf om de Vlaamse Gemeenschap te beschuldigen. U weet allen dat ik geen communautaire scherpstrijper ben en dat ik sterk Brussels ben georiënteerd, maar toch vind ik dat straf.

De Vlaamse Gemeenschap investeert de laatste drie jaar rechtstreeks en via de VGC 40 miljoen euro extra in het Brusselse onderwijs. Wij wachten niet op de taskforce, wij doen wat er van ons wordt verwacht, we creëren plaatsen. Er komen nu en in de komende jaren 3500 plaatsen bij in Brussel. Dat zal ons toelaten om het aandeel van het Nederlandstalig onderwijs, ongeveer 23 procent, te behouden. Dat lijkt me ook logisch. Dat betekent dat de Franse Gemeenschap inspanningen moet doen. Wij doen ook inspanningen.

Ik ben wel bijzonder ontgoocheld dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest te pas en te onpas zegt dat het bijkomende bevoegdheden wil. Soms begrijp ik dat, soms niet, maar de Vlaamse Regering is erin geslaagd aan de Brusselse Regering, die geen formele onderwijsbevoegdheid heeft, te zeggen dat ze toch kunnen coördineren voor onderwijs. Waar moeten die scholen komen? Dat is het terrein van Stedenbouw en Ruimtelijke Ordening, dat de afgiftevergunningen verleent.

Het volstaat niet om scholen te bouwen. In Brussel heb je ook een leerplichtcontrole nodig. Die is er nog altijd niet. Wij zijn klaar, maar de Franse Gemeenschap niet. Er is een spijbelcontrole en opvolging nodig. Daar geeft het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest geld aan via de gemeenten. Dan kan het plots wel via de VGC en de Commission Communautaire Française (COCOF). Maar zij moeten dat allemaal coördineren.

Er is in Brussel een onderwijsprobleem, niet alleen van capaciteit, maar van het in handen nemen. In Antwerpen en Gent, in Vilvoorde en Roeselare nemen de gemeentebesturen de zaken in handen en coördineren ze alle aspecten. Dat gebeurt dus niet in Brussel en dat betreurt ik ten zeerste, te meer omdat we akkoord zijn gegaan om die coördinatiefunctie aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest te geven. Mocht ik minister-president zijn van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en extra bevoegdheden krijgen, ik zou dat met twee handen aangrijpen en tonen dat ik het kan. Dat zou ik doen, alleen al uit strategische overwegingen en met het oog op toekomstige staatshervormingsdebatten. Alleen gebeurt het niet.

Drie weken geleden heb ik een brief gestuurd naar de minister-president: “Mijn Franstalige collega zegt dat er geen capaciteitsprobleem is. Ik stuur u een bijlage met alle dingen die we hebben gedaan. Onze scholen zitten vol. Mag ik u vriendelijk verzoeken – voor de zoveelste keer – om die taskforce toch opnieuw bijeen te roepen?”

Ik heb ondertussen begrepen dat mijn collega Vanhengel uit de Brusselse Regering – met wie ik me wel goed versta in dit dossier – ook een brief heeft gestuurd naar de minister-president met dezelfde vraag. Alleen krijgen hij, noch ik een antwoord. It takes two to tango, three in dit geval. Dat moeten we nu wel doen met dit dossier.

Ik wil heel duidelijk zijn. De Vlaamse Gemeenschap zal er ook voor zorgen dat de Nederlandstalige kinderen in de brede zin van het woord, in september effectief een plaats zullen hebben in de Nederlandstalige scholen in Brussel. Dat moet.

De Vlaamse Regering heeft de regelgeving van de inschrijvingen, voorrang enzovoort aangepast. Ik hoor dat het toch een beetje problematisch is met broers en zussen, ondanks het feit dat we die 55 procentvoorrangsregel hebben ingesteld, en ondanks het feit dat we de verklaring hebben vervangen door een bewijs. We zullen dat evalueren. Als het nodig is, zullen we de regelgeving verder aanpassen omdat Nederlandstalige kinderen in de brede zin van het woord, prioritaire toegang moeten hebben in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Gelet op de bevolkingssamenstelling zal het altijd een minderheid zijn. De anderstaligen zullen altijd in de meerderheid zijn. Daardoor zullen we de contouren die het Grondwettelijk Hof heeft getrokken in het arrest – dat we hebben gewonnen overigens – respecteren.

Ik zou graag hebben, in het belang van de Brusselse kinderen, dat die taskforce bijeenkomt. Ik heb gezegd, en ik wil er voor de rest geen woorden aan vuil maken, dat politici geen ruzie moeten maken en in dit geval geen verwijten naar elkaar moeten sturen of paraplu's opentrekken. Dat moeten we niet doen. We mogen van mening verschillen. Politici moeten van mening verschillen, anders leven we niet in een democratie, maar we moeten van mening verschillen met het doel een oplossing te vinden.

Ik zou dus graag hebben dat de gekende excuses niet meer worden ingeroepen, en dat iedereen rond de tafel zit. Het volstaat niet dat de Vlaamse met de Franstalige minister rond de tafel zit. Ook het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest moet mee rond de tafel zitten, omdat we het gezamenlijk moeten doen. Het moet niet alleen gaan over de capaciteit, maar ook over het spijbelprobleem, de leerplichtcontrole, de veiligheid rond de scholen, eventueel ook de verdere samenwerking in het vrijetijdsaanbod, om de kinderen naar dat aanbod toe te leiden. Dat die kinderen om elf uur 's avonds niet op straat spelen, is ook een gemeentelijke bevoegdheid. Dat moet gezamenlijk worden aangepakt en je hebt een regisseur.

Ondanks wat er is gezegd, zijn de Vlaamse Gemeenschap en ik niet rancuneus. We vinden dat we deze pagina moeten omdraaien, dat we samen vooruit moeten gaan, in het belang van de Brusselse kinderen en van het Brusselse onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, ik ben tevreden met uw antwoord en vooral met de antwoorden die u geeft in de marge – die niet de marge zijn, versta me niet verkeerd. De belangrijkste bedoeling van mijn interpellatie was de Vlaamse partijen die in de VGC zitten, te wijzen op hun verantwoordelijkheid. We hebben toch een verantwoordelijkheid.

U zegt dat we van mening mogen verschillen, maar dat we wel tot een oplossing moeten komen. Van sommigen hoor of lees ik in debatten met de VGC, dat ze zelfs niet tot een oplossing willen komen. Ik wil enkele citaten voorlezen. U zei dat het Grondwettelijk Hof niet zomaar een lichtzinnige club is. We moeten wetten en regels naleven. Van sommigen heb ik daar vragen bij. Ik lees over de demagogie van mevrouw Els Ampe, en dat ze zegt dat de Grondwet voor haar niet belangrijk is. Ze zegt: “We zijn verbolgen omdat er geen plaats is voor die kinderen en omdat de Vlaamse noch de Franse Gemeenschap hun kansen op opleiding en carrière wil bieden. Ik hoop dat Vlaanderen zal inzien dat het moet investeren voor de Brusselse kinderen.”

Het gaat hier wel over twee verschillende zaken. Het gaat over een bevoegdheids-overschrijding en over recht op onderwijs. Maar daar ging het hier niet om. Dat is plat populisme.

Ik ken mevrouw Elke Van den Brandt van Groen. Mevrouw Meuleman, in vergelijking met haar bent u zeer zacht tijdens uw betoog in deze interpellatie. Wat mevrouw Van den Brandt soms uit haar botten durft slaan, tart iedere verbeelding. Ze zegt bijvoorbeeld: “Wat is het toppunt van cynisme? Tegen een kind zeggen dat er geen geld is om een school te bouwen en tegelijkertijd iemand die daar wel geld voor heeft, niet toelaten dat geld te investeren. Dat heeft voor mij niets met de Grondwet te maken.” Het is onwaarschijnlijk wat zij hier durft te zeggen. Het is wel die VGC die ervoor moet zorgen, aangezien er geen taskforce op gang wordt gebracht, dat de middelen die het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest eventueel – ik moet het nog zien – via de VGC wil uittrekken om de problematiek van de capaciteit op te lossen, goed worden besteed.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Van Steenberge, u haalt nu twee leden van de Raad van de VGC aan, dus twee parlementsleden. Ik heb het gevoel dat we met het College van de VGC, en in het bijzonder met minister Vanhengel, wel op dezelfde golflengte zitten wat onderwijs betreft.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Wel, ik wou hem net citeren. Verleden week kwamen jullie blijkbaar niet overeen. Als dat deze week wel het geval is, wil ik het echter niet op de spits drijven.

Die man heeft misschien twee gezichten. Wat hij binnen de VGC zegt, is blijkbaar ook iets anders dan wat hij tijdens debatten zegt. Zo zegt hij: “Men had ook met elkaar kunnen overleggen in plaats van juridische spelletjes te spelen en erop kunnen wijzen dat de gebruikte techniek niet de juiste is. Ik vind dit hier allemaal totaal onschuldig, het is een technisch foutje van minister-president Picqué.” De Collegevoorzitter minimaliseert het dus.

Blijkbaar gaat de taskforce niet echt lukken. Ook de coördinerende rol die de minister-president had kunnen opnemen, zal niet lukken. Minister, ik ben blij dat u ondertussen niet bij de pakken blijft zitten en dat u de taak die u moet opnemen, zult vervullen. Ik ben vooral blij dat er in september plaats zal zijn voor alle Nederlandstalige kinderen en ook voor alle Nederlandstalige kinderen in Brussel.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Minister, ik dank u voor de toelichting en de heldere analyse. We delen die volkomen. We hadden dit voorspeld. U gaat daar eigenlijk zelfs nog wat scherper in dan we hadden vermoed.

Dit is een kantelmoment, een nieuwe start. Laat ons die goed nemen, in het belang van de kinderen, niet alleen in Brussel, maar ook die van de Vlaamse Rand. Als de Franse Gemeenschap haar inspanningen niet levert, stroomt het namelijk over naar de Vlaamse Rand en dan blijft Vlaanderen geconfronteerd worden met hetzelfde capaciteitsprobleem. Ik deel het standpunt van de heer Delva: als de Taskforce Brussel niet van de grond geraakt, moeten we zelf de nodige maatregelen treffen. Ik heb in mijn laatste betoog in de plenaire vergadering over deze thematiek ook al aangekondigd dat dit misschien toch wel de nieuwe houding van de Vlaamse Regering moet zijn.

We zullen dit uiteraard blijven opvolgen. We zijn het verder volledig eens met de uitspraak van het Grondwettelijk Hof, waarin wordt bevestigd wat gemeenschapsbevoegdheden zijn en dat daar niet aan kan worden getornd, ook al zijn er randgebieden waar de gewesten of zelfs de gemeenten in tussenbeide komen, wat volledig ter zake is. Nogmaals, we scharen ons volledig op die lijn en kijken niet puur juridisch naar de gemeenschapsbevoegdheden. In dezen zijn heel wat domeinen betrokken.

Nogmaals, ik denk dat daar maandag een belangrijk gesprek over zal plaatsvinden. We zullen de sfeer kunnen opsnuiven en merken of alle kanten van de parlementen in Brussel op dezelfde golflengte zitten en dit als een nieuwe start beschouwen.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, ik dank u voor uw antwoord.

U zegt concreet dat de percentages die de Vlaamse Gemeenschap vandaag aanhoudt in plaatsen of scholen, behouden blijven.

Minister Pascal Smet: Bij benadering.

De heer Paul Delva: Inderdaad, bij benadering.

We zullen dus scholen en plaatsen bijbouwen en het percentage proberen aan te houden, al kan dat lichtjes meer of minder zijn.

Minister, voor het basisonderwijs spreekt u over 20 tot 22 procent. In het secundair onderwijs liggen die percentages wat lager. Is het de bedoeling om de percentages daar ook aan te houden of om ze lichtjes te verhogen, in navolging van het aantal leerlingen dat er vandaag in het basisonderwijs is? U hoeft daar niet noodzakelijk vandaag een antwoord op te geven.

Ik heb onlangs een uitspraak van minister Vanhengel gelezen, die mij sterkt in de overtuiging dat we aan Nederlandstalige kant inderdaad op één lijn komen te zitten. Ik las op www.brusselnieuws.be dat hij ook akkoord gaat met het voortzetten van die actuele percentages, ongeveer 20 procent – 80 procent, in het basisonderwijs. Ik meende te begrijpen dat Open Vld vroeger op een wat andere lijn zat. Het is heel goed dat we die strategie gezamenlijk, over de partijgrenzen heen, aan Nederlandstalige kant kunnen aanhouden. Ik hoop dat we dat kunnen blijven doen.

Minister, u wilt voor alle Nederlandstalige kinderen vanaf september in een plaats voorzien. Daar kunnen wij enkel blij mee zijn. We steunen u daar volledig in. Als ik het goed begrijp, zegt u dat, als de aanwezigheid van een aantal broers en zussen in een school ertoe leidt dat er geen plaats meer zou zijn voor beginnende Nederlandstalige kinderen, we dat zullen moeten herbekijken. Bedoelt u dat die absolute voorrang voor broers en zussen op losse schroeven komt te staan omdat die Nederlandstalige kinderen ervan zou weerhouden een plaats te vinden in onze scholen?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister, ik deel uw triomfalisme helemaal niet. Ik vind dat integendeel volledig misplaatst.

U wordt hier voor de zoveelste keer bejubeld en bewierookt door het Vlaams Belang en de N-VA. U kunt daar fier op zijn, maar ik vind het toch eerder verdacht.

Minister Pascal Smet: CD&V ook.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Dat heb ik niet zo letterlijk gehoord. Het was alleszins toch minder dan door uw rechtse collega's.

Minister Pascal Smet: Sp.a ook trouwens.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: U vergeet, minister, dat u ook minister van Brussel bent. U durft dat zeer geregeld te vergeten. Hier ook. (*Opmerkingen van minister Pascal Smet*)

We zitten met een torenhoog probleem wat Onderwijs betreft. Ik vind dat u zeer snel tevreden bent. U wilt de 20 à 25 procent aanhouden. U weet dat we daarin van mening verschillen.

De verantwoordelijkheid voor Vlaanderen op het vlak van scholenbouw bedraagt volgens de Brusselnorm het voorzien in 30 procent plaatsen. Die zijn er absoluut niet. U zegt dat u op drie jaar tijd 40 miljoen euro hebt geïnvesteerd. Dat is absoluut niet voldoende. Uw bevoegdheid brengt een verantwoordelijkheid met zich mee. U verwijt iedereen de paraplu open te houden. Ik vind dat u zelf ook wel mooi de hete aardappel blijft doorschuiven en de paraplu openhoudt. Ik vind dat Vlaanderen meer kan doen om in voldoende plaatsen te voorzien en ervoor te zorgen dat elk kind, ook in Brussel, naar school kan gaan. Vlaanderen moet zijn verantwoordelijkheid opnemen. Ik vind dat we dat niet doen. U kunt wel zeggen dat de anderen dat ook niet doen. Dat zal dan wel zijn. Het is nergens perfect. De Franse Gemeenschap en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zijn niet perfect. Vlaanderen doet volgens mij echter ook niet voldoende op het vlak van scholenbouw in Brussel.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Als ik de uiteenzetting van minister Smet goed heb gehoord, moeten we bijna concluderen dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest met zijn scholenplan eigenlijk op voorhand wist dat dit zou worden vernietigd. Indien ze het op de juiste manier zouden hebben gedaan, hadden ze geld gegeven aan de VGC en de COCOF.

Minister Pascal Smet: Dat is een juiste analyse.

Mevrouw Irina De Knop: Ik leid dat af uit wat u zegt. Blijkbaar was dat de achterliggende agenda.

Als dat zo zou zijn, is dat heel, heel erg, zelfs wat misdadig. Ik ga ervan uit dat de Vlamingen in die Brusselse Hoofdstedelijke Regering in ieder geval steeds vooral hebben beoogd dat er geïnvesteerd wordt in capaciteit, op welke manier dan ook. Wij hebben er in het verleden altijd voor gepleit om te investeren in extra capaciteit voor Brussel. Sommige collega's zeggen dat wij nu minder vragen en tevreden zijn met die 20 procent. Laat het duidelijk zijn: wij wensen nog steeds dat elk kind waarvan de ouders kiezen voor Nederlandstalig onderwijs in Brussel of daarbuiten, dat ook kan. Dat is een fundamenteel recht van elke Nederlandstalige, Nederlandskundige of niet-Nederlandskundige die dat wenst. Als gemeenschap moeten wij dat recht waarborgen. Ik wil daarmee uiteraard niet zeggen dat de Franse Gemeenschap haar verantwoordelijkheden niet moet nemen. Ik ben het met u eens, minister, wanneer u zegt dat u met die gemeenschap wilt overleggen en dat zij ook haar verantwoordelijkheid moet nemen.

Voor mij is het evident dat wij dat aandeel van 20 procent blijven aanhouden. Ik vraag mij wel af of dat zal volstaan om in een voldoende groot aanbod te voorzien. Zonder bijkomende investeringen in Brussel verplaatst het probleem zich naar Vlaanderen. Dat gebeurt nu al. U zult dus in de Rand extra investeringen moeten verrichten. Ik kan mij indenken dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest jonge gezinnen in Brussel wil houden. Vandaag kiezen jonge Nederlandstalige en anderstalige gezinnen voor de Rand. Zij trekken weg omdat er onvoldoende plaatsen in de scholen zijn of omdat de omgeving niet voldoende kindvriendelijk is. Brussel heeft er belang bij hen te houden, en dat is ook voor u interessant.

Ik ben ook blij met wat de heer Segers zei. De capaciteitsproblemen ontstaan nu ook in de Rand. Toen het Inschrijvingsdecreet ter sprake kwam, betwistte u dat nog. Maar met wat u zopas zei, bevestigt u dat onze analyse klopt.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik ben het daar niet mee eens.

De heer Willy Segers: Ook ik ben het daar niet mee eens. In uw uiteenzetting over de reden waarom dat zo is, zit een tegenstrijdigheid. Uw analyse is correct, maar uw basisredenering over hoe het probleem in Brussel ontstaat, is volgens mij verkeerd. Op dat punt verschillen wij duidelijk van mening.

De heer Boudewijn Bouckaert: De problemen in het Brussels onderwijs moeten worden aangepakt om die in de Rand niet te vergroten. Mevrouw de Knop zegt dat ook. Op dat punt geef ik haar gelijk.

De heer Paul Delva: Natuurlijk moeten wij investeren in het Brussels onderwijs. Maar het feit dat steeds meer kinderen uit Brussel – ook Nederlandstalige – in de Vlaamse Rand les willen volgen, toont aan dat wij goed moeten opletten hoe wij onze Vlaamse scholen in Brussel managen. Ongebreideld bijbouwen zal ervoor zorgen dat nog meer Vlaamse kinderen naar de Vlaamse Rand weglopen, want de verwatering van het onderwijs zal zich blijven doorzetten. Minister, ik steun uw stelling volledig dat elk Nederlandstalig kind bij ons een plaats moet krijgen. Ik heb vrienden die hun kinderen naar een Vlaamse school in de Rand sturen omdat zij geen enkel vertrouwen meer hebben in de Brusselse Vlaamse scholen. Volgens hen is de verwatering te groot geworden. *(Opmerking van mevrouw Gerda Van Steenberge)*

De heer Willy Segers: In dit debat ontbreekt opnieuw één element: wat doet de Franse Gemeenschap in Brussel? Minister, u zegt dat de Franse Gemeenschap stelt dat zij niet met capaciteitsproblemen wordt geconfronteerd. Laten wij eens beginnen met duidelijk cijfermateriaal op tafel te leggen Vandaag is dat er niet.

Mevrouw Irina De Knop: Men stelt hier dat wij ervoor willen zorgen dat nog meer Franstalige kinderen naar Nederlandstalige scholen zullen gaan. Mag ik erop wijzen dat het niet om Franstalige kinderen gaat, maar om anderstalige kinderen? Die kinderen hebben ook recht op goed onderwijs. Ik ga wel met iedereen akkoord dat ook de Franse Gemeenschap haar verantwoordelijkheid moet nemen en daarover duidelijke afspraken moeten worden gemaakt. Ik durf wel sterk te betwijfelen of die 20 procent de komende jaren zal volstaan, en dat betekent dat wij de gevolgen in de Rand zullen moeten opvangen. Wij alleen zullen dat moeten doen, want in de Rand zijn alleen wij bevoegd.

Minister Pascal Smet: Ik wil nog een en ander verduidelijken. En ik ben blij dat mevrouw Meuleman naar mijn antwoord blijft luisteren, want dat is een vooruitgang, in vergelijking met sommige andere momenten uit het verleden. Wat het secundair onderwijs betreft, is het de bedoeling dat wij ook daar de verhouding handhaven. Op 1 september openen wij een nieuwe school: een nijverheidstechnische school op de rand van Molenbeek met Anderlecht, aan het Weststation. Zo verhogen wij de capaciteit en zorgen wij ervoor dat de Brusselse kinderen een toekomst kunnen krijgen. Wij moeten de actuele verhoudingen min of meer behouden.

Wat de broers en zussen betreft, wil ik de evaluatie afwachten. Alle mogelijke oplossingen moeten wij kunnen bekijken. Het signaal moet duidelijk zijn: wij willen Nederlandstaligen in Brussel houden. De Nederlandstaligen hebben het moeilijk om voor kinderen Nederlandstalig onderwijs in Brussel te vinden. Dat is niet normaal, en dat begrijpen de Franstaligen trouwens ook. Uit de evaluatie van oktober moet blijken wat er moet gebeuren.

Een en ander is nog niet gezegd. Mevrouw De Knop heeft uiteraard gelijk dat wij als enigen bevoegd zijn om in de Rand onderwijs aan te bieden. En het klopt ook dat er zich een zekere mate van overflow tussen Brussel en de Rand voordoet. Dat is voor elke stad in de wereld het

geval, en dus ook voor Brussel. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor Antwerpen en randgemeenten zoals Zwijndrecht, Brasschaat, Schoten en Mortsel.

Ik wil in dat verband toch een verhelderende anekdote vertellen. Wij hebben onlangs met Spaak, een groep Brusselse leerkrachten, gedebatteerd – jammer dat u er niet was, mevrouw Meuleman, want u was er misschien van uw stoel gevallen. Toen is gezegd dat ik de capaciteit wil uitbreiden, en is de vraag gesteld of wij dat tegen een ritme moeten doen zodat de kwaliteit dezelfde blijft, dan wel of wij volop moeten inzetten op capaciteitsuitbreiding en de kwaliteitsbewaking als bijkomstig opvatten. Dat laatste is het standpunt van Groen. *(Opmerkingen van mevrouw Elisabeth Meuleman)*

Toch is dat zo, en ik zal dat straks aantonen. Wel: 99,9 procent van de aanwezige leerkrachten – en het waren er veel – zei toen dat de kwaliteit primeert. En dat is toch ook wel logisch in de context van Brussel. Mevrouw Meuleman, u en sommigen van uw groene kornuiten – want ze zitten niet allemaal op dezelfde golflengte – gaan er nogal gemakkelijk overheen dat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel zich in een unieke situatie bevindt. Die situatie bestaat nergens in de wereld: de minderheid van de stad is zelf een minderheid in het eigen onderwijs geworden. Bovendien is het zo dat het Nederlands in Brussel de derde taal is. Op één staat het Frans: 95 procent van de Brusselaars gebruikt het Frans als eerste gemeenschappelijke taal. Op twee staat het Engels: dat is goed voor 35 procent. Pas op drie staat het Nederlands, met 28 procent.

Het klopt dat er anderstalige kinderen in Brussel arriveren. Maar de kans dat die ouders en die kinderen het Frans als lingua franca zullen nemen, is veel groter dan dat ze het Nederlands zullen kiezen omdat het Frans in deze stad – voorlopig toch nog – de dominante omgevings-taal is. Komt daar nog bij dat die kinderen thuis vaak een taalarme versie van het Arabisch spreken, vaak taalarm zijn waardoor het heel moeilijk wordt om een andere taal te leren, hun ouders vaak het Frans als tweede taal hebben en geen Nederlands spreken. In het beste geval is het Nederlands de derde taal. Het Nederlands is voor die kinderen een instructietaal.

Dat stelt ons dus wel voor ongelooflijke uitdagingen omdat een normaal kind een taal leert op school, met zijn ouders, door naar televisie te kijken, door in de sportclub te zitten, door in de jeugdbeweging te zijn, door op straat te spelen. Al die kinderen die in het Nederlandstalig onderwijs zitten, hebben dit niet. We zien dus dat het bijzonder moeilijk is om in die context kwaliteit te behouden.

Meestappen in het groene verhaal – utopia, zonder de gevolgen voor de mensen te bekijken: ‘aller à l’idéal et comprendre le réel’ –, is ervan uitgaan dat je maar scholen bijbouwt en al de rest zal wel volgen. Mevrouw Meuleman, dat is niet zo. U hebt me vandaag niet kwaad gemaakt, maar opnieuw bijzonder ontgoocheld en eigenlijk beledigd. U zegt dat ik als minister van Brussel Brussel vergeet. Ik vind dat een grove uitspraak. Ik wil dat u aantoont waar ik Brussel vergeet. Als de Vlaamse Gemeenschap rechtstreeks en onrechtstreeks, in afspraak en in akkoord met de VGC – met wie we intussen wel overeenkomen –, beslist om 40 miljoen euro extra te investeren waardoor er 3500 plaatsen worden gecreëerd, dan presteert u het nog om hier te zeggen dat wij onze verantwoordelijkheid niet nemen.

Het is toch maar een gewone toepassing van wiskunde. Als het Nederlandstalig onderwijs een marktaandeel heeft van zo’n 20 tot 25 procent en als er een toename is van het aantal kinderen, is het toch normaal dat de Franse en de Vlaamse Gemeenschap een gelijkwaardige inspanning doen. Of zegt u nu hier, mevrouw Meuleman, – wat u zegt, is overigens wat sommige Franstaligen willen – dat de Vlaamse Gemeenschap het probleem gaat betalen? Dat is wat u zegt: de Vlaamse Gemeenschap moet veel meer doen dan nu en van 20 procent naar 30 procent gaan. Dat is een inspanning van miljoenen euro en duizenden plaatsen extra. De vraag is of we voldoende leerkrachten vinden voor die scholen. Moeten we dan een circuit uitbouwen om de kwaliteit te behouden? Daar gaat u ook eventjes lichtzinnig over. Het is niet realistisch.

Ik vind dat beide gemeenschappen gelijkwaardige inspanningen moeten doen. Mevrouw Meuleman, ik stel vast dat u op dit moment in dit parlement geïsoleerd staat. U hebt dat misschien graag. Dit debat is vol hypocrisie en van dezelfde orde als het debat van gisteren over het shoppingcenter. Uw partij maakt deel uit van de Brusselse Regering. U kunt dus ook zorgen dat die taskforce bij elkaar komt. Uw staatssecretaris zou dat kunnen eisen. Maar heb ik dat al gehoord? Heb ik dat al gehoord? Neen. Ik heb dat nog niet gehoord. Kom mij hier dus geen morele lessen geven en zeggen dat ik een slechte minister van Brussel ben, wat ik niet ben. Zelfs in een besparingsperiode hebben we Brussel gespaard en niet doen besparen. Kom dat dus hier niet vertellen. U maakt me zelfs niet boos – die tijd is voorbij –, maar u ontgoocht mij enorm.

U hebt van mij vandaag geen triomfalisme gehoord. U zegt dat ik triomfalistisch ben geweest. Ben ik nu triomfalistisch? Neen, want er is een fundamenteel probleem in Brussel, mevrouw Meuleman, dat mij bijzonder zorgen baart. Als er zo'n fundamenteel probleem is, vind ik dat alle politici, alle politici, de handen in elkaar moeten slaan. Maar dan heb je een regisseur nodig. Het doet u misschien pijn, maar de Vlaamse Gemeenschap is bereid om in een dergelijk verhaal mee te stappen om allemaal de handen in elkaar te slaan. Is het niet meer dan normaal dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, met een regering waar uw partij in zit maar inderdaad niet veel in doet – dat is een ander debat – die rol opneemt? Het gaat niet alleen over de capaciteit, ook over de aanwezigheid van de kinderen in de klas, dat ze op tijd in bed liggen en dat ze naar school gaan. Dat zijn allemaal gemeentelijke en gewestelijke bevoegdheden.

We moeten samenwerken. Ik heb maar één vraag, zonder rancune. Als product van het katholiek onderwijs kan ik vergeven. Ik zal misschien niet vergeten, maar ik zal vergeven. In het Gemeenschapsonderwijs leren ze dat trouwens ook wel, vergeven, en ook in het gemeentelijk onderwijs, want anders zijn er straks nog mensen boos. In alle onderwijsnetten leren ze dat dus. Ik kan vergeven. Ik ben bereid om al dat gedoe te vergeten en samen vooruit te gaan. Vandaar opnieuw mijn oproep. Mevrouw Meuleman, ik stel voor dat u naar staatssecretaris Bruno De Lille belt en zegt: Bruno, klop nu eindelijk eens op de tafel.

De voorzitter: Mevrouw van Steenberge heeft het woord. Mevrouw Meuleman heeft op andere gelegenheden nog mogelijkheden genoeg om dat debat voort te zetten. *(Opmerkingen van mevrouw Elisabeth Meuleman)*

Mevrouw Meuleman, u hebt uw punt gemaakt. De minister heeft geantwoord. Het gaat over de interpellatie van mevrouw Van Steenberge. *(Opmerkingen van mevrouw Elisabeth Meuleman)*

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, ik wilde juist zeggen dat ik gebruik wil maken van het reglement. *(Opmerkingen van mevrouw Irina de Knop)*

Dat is niet 'à la tête du client'. Daarjuist was het 'à la tête du client' voor u, want normaal mag men tussenkomen in de eerste ronde. U wacht telkens af tot er antwoorden worden gegeven, en dan steekt u uw vingertje op voor de tweede ronde. *(Opmerkingen van mevrouw Elisabeth Meuleman)*

Voorzitter, ik stel voor dat u in het vervolg altijd het reglement toepast. Er wordt overdreven langs alle kanten. *(Opmerkingen van de voorzitter en van mevrouw Elisabeth Meuleman)*

We kunnen misschien een persmededeling gaan opstellen.

Ik heb daarjuist gezegd dat het de bedoeling was van die interpellatie om aan de Vlaamse partijen te vragen om toch op één lijn te staan, maar blijkbaar is dat hier ook niet mogelijk. Minister, ik ga geen motie aankondigen. *(Opmerkingen van mevrouw Elisabeth Meuleman)*

Voorzitter, het reglement is het reglement, dus vraag ik u om het vanaf nu toe te passen. *(Opmerkingen van mevrouw Elisabeth Meuleman en van de voorzitter. Mevrouw Elisabeth Meuleman verlaat de zaal)*

Niemand is hier triomfalistisch geweest. We hebben gewoon de puntjes op de i willen zetten omdat er een verschil is tussen de bevoegdheden en de problematiek die er in Onderwijs is. Onrechtstreeks heeft dat met elkaar te maken. Minister, we moeten vaststellen dat ook hier de Vlaamse partijen niet op één lijn zullen staan, hoewel u als minister van Onderwijs juist hebt gehandeld en dat nog altijd doet. Dat is voor ons een reden om geen motie aan te kondigen, want een motie is er om de Vlaamse Regering op te wijzen dat ze dit of dat moet doen. Ik denk niet dat er een motie nodig is.

Motie

De voorzitter: Door mevrouw Meuleman werd tot besluit van deze interpellatie een motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

De interpellatie is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de psychotechnische proeven en het examen recht in het studiegebied Maatschappelijke Veiligheid - 1963 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, minister, het is niet de eerste keer dat ik een vraag stel over de opleiding veiligheid. Sinds het schooljaar 2009-2010 wordt in verschillende scholen in Vlaanderen de Se-n-Se-opleiding Integrale Veiligheid aangeboden. Geslaagde studenten kunnen vlot doorstromen naar veiligheidsfuncties. Aan de politieschool krijgen ze vrijstellingen, bij de brandweer kunnen ze meteen aan hun stage beginnen. De opleiding komt tegemoet aan de invulling van bepaalde knelpuntberoepen.

De Vlaamse en de federale overheid hadden in 2009, na een jaar onderhandelen, een akkoord bereikt over de inhoud en de inrichting van de modules. Daarnaast werd overeengekomen dat de Vlaamse overheid de middelen zou leveren voor de scholen en de leerkrachten, terwijl Binnenlandse Zaken zou zorgen voor de erkenning en vrijstelling, afhankelijk van de opleiding voor politie, brandweer, private veiligheid en voor de middelen voor Selor-testen en brandweer.

Op 2 februari 2010, nog in het jaar van de opstart, deelde de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken echter mee dat de modules 1 tot en met 4 brandweer in de Se-n-Se-opleiding integrale veiligheid in Vlaanderen vanaf volgend schooljaar geschrapt worden én met onmiddellijke ingang module 4 brandweer in dezelfde opleiding. Een hele groep studenten wordt door deze beslissing gegijzeld in de loop van het schooljaar. Ik heb u daar toen meermaals over ondervraagd. Ook u gaf toen aan niet opgezet te zijn met deze eenzijdige beslissing. Om het doel van de opleiding niet verloren te laten gaan, financieren de scholen dit nu zelf uit hun urenpakket en werkingsmiddelen. Ook de ouders draaien hiervoor op via de schoolfactuur.

Op basis van een recente brief die vanuit de Vlaamse overheid werd verstuurd naar de scholen met studierichtingen in het studiegebied maatschappelijke veiligheid, vernemen we nu echter dat de federale overheid ook haar overige engagementen die ze destijds heeft aangegaan, in dit kader niet langer wil nakomen. Want, zo lezen we, “de federale overheid kan deze kost niet langer op zich nemen”.

Concreet wil men de kosten van het examen recht bij Selor, dat is 85 euro per leerling, verhalen op de scholen of de ouders. Bovendien wil men het slagen voor een psychotechnische proef schrappen als inschrijvingsvoorwaarde. Tot nu gebeurde deze test op

voorhand. Als een leerling niet slaagt, heeft het immers geen zin de opleiding aan te vatten. Men zou deze test nu pas op het einde van de opleiding op kosten van de leerling of de toekomstige werkgever laten plaatsvinden. De kosten bedragen 203,28 euro per leerling. Als de leerling dan niet slaagt – en een herkansing kan niet –, dan heeft hij één jaar tevergeefs een opleiding gevolgd. Bijgevolg is het noodzakelijk dat deze psychotechnische proef, zoals nu, bij aanvang van de opleiding plaatsvindt.

Dit alles staat haaks op de nood om veiligheidsberoepen in te vullen, de vraag in dit verband van de federale overheid aan de Vlaamse Gemeenschap om een specifiek opleidingsaanbod te ontwikkelen dat hier een antwoord op biedt, én de samenwerkingsovereenkomst en de engagementen die in dit kader werden aangegaan. Het zou daarom niet meer dan billijk zijn indien de federale overheid haar afgesproken deel van de kosten blijft dragen, wetende dat de Vlaamse Gemeenschap al het grootste deel van de kosten draagt.

Minister, wanneer en op welke manier bent u over deze federale beslissing op de hoogte gesteld? Welke redenen haalde de federale overheid hiervoor aan? Welke engagementen blijft de federale overheid dan nog wel nemen in het kader van deze samenwerking? Kunt u akkoord gaan met een samenwerking waarvan verschillende partijen de baten ondervinden, maar slechts één partij instaat voor de kosten? Vindt u niet dat deze eenzijdige beslissing indruist tegen de engagementen die door de federale overheid werden aangegaan? Hebt u deze federale beslissing, waarvan de gevolgen in de eerste plaats voelbaar zullen zijn voor de Vlaamse scholen, de leerlingen en hun ouders, aangevochten? Zult u deze aanvechten? Kunt u daar wat uitleg bij geven?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De problematiek van de betaalbaarheid van de studierichtingen in het studiegebied maatschappelijke veiligheid is niet nieuw. De federale overheid gaf tijdens de periode van lopende zaken reeds aan moeilijkheden te hebben om de kosten voor de psychotechnische proeven en het examen recht te blijven betalen. Bovendien speelde toen reeds, net zoals vandaag, het standpunt dat er geen federaal geld mocht worden gehanteerd voor gemeenschapsbevoegdheden. Daarom gaf de federale overheid reeds voor de start van het huidige schooljaar aan dat ze deze kosten niet langer op zich kon en wou nemen. Er werden oplossingen gezocht en gevonden. Er werd een idee voorgesteld op 30 maart. Op 17 april hebben we dat voorgelegd aan de koepelorganisaties van de scholen. Ze gingen akkoord met deze oplossing. We zullen het voorstel eerstdaags ondertekenen.

Het gaat inderdaad om kosten van een opleiding binnen het secundair onderwijs en dat is uiteraard een gemeenschapsbevoegdheid. We gaan de overeenkomst daarom aanpassen. De federale overheid behoudt haar engagementen met betrekking tot de selectieproeven bij de politie, de brandweermodule 3 en de regeling dat de leerlingen attesten kunnen behalen, zoals het attest gemeenschapswacht, het attest voetbalsteward en het algemeen bekwaamheidsattest bewakingsagent. Het lijkt me nogal normaal dat de Vlaamse overheid instaat voor de kosten die verbonden zijn aan studierichtingen waarvoor zij bevoegd is. Dat geldt voor de veiligheidsberoepen en voor andere richtingen in het technisch en beroepssecundair onderwijs, of het nu gaat over opleidingen binnen de zorg, de voeding of de bouw.

Het is waar dat de federale overheid in het voorstel een minder groot financieel engagement neemt in de veiligheidsopleidingen. We moeten wel in het achterhoofd houden dat de economische en de politieke context en de context van de zesde staatshervorming fundamenteel gewijzigd zijn. Daarom gaan we de overeenkomst in onderling akkoord aanpassen. Ik zal de beslissing dan ook niet aanvechten.

Het is inderdaad van belang dat we de instroom in de veiligheidsopleidingen – zeker in de private – laten voortbestaan. Wat het psychotechnisch onderzoek betreft, betekent een behoud van de huidige situatie waarbij het examen voor de opleiding plaatsvindt, dat de opleidingen niet langer kunnen blijven bestaan: de federale overheid zal het onderzoek niet betalen; de

Vlaamse overheid zal het evenmin betalen; de leerling mag het niet betalen, want het gaat dan om een voorafgaand inschrijvingsgeld. Een school zal het niet betalen, want op dat moment is het nog niet zeker dat de leerling kan worden ingeschreven. In die zin is de situatie voor scholen anders dan de situatie voor private opleidingsverstrekkers waar de opleiding verbonden is aan bewakingsfirma's.

Het verplaatsen van de test naar het moment van intrede op de arbeidsmarkt, betekent trouwens dat enkel die leerlingen die effectief binnen de sector wensen te werken, de test ondergaan. Dit betekent met andere woorden dat er ook geen 'nutteloze' afnames meer gebeuren, wat me zelfs een logischer situatie lijkt dan de huidige.

Wat het examen recht betreft, gaat het om een test die eigen is aan de opleidingen tot bewakingsagent. Scholen moeten uiteraard werken binnen het wettelijk kader rond de kwaliteitsborging van deze opleidingen. Het gaat om een werkelijke kost en die kan worden doorgerekend. Uiteraard zou ik deze kost graag zo laag mogelijk houden. Daarom heeft de FOD Binnenlandse Zaken zich geëngageerd om er met Selor alles aan te doen om de prijs te drukken.

Alvorens de overeenkomst formeel af te sluiten, hebben we de scholen op de hoogte willen stellen zodat zij op het moment van inschrijvingen de ouders en jongeren kunnen inlichten over de wijzigingen. Dat doen ze in samenspraak met de koepels van het onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ik dank u voor uw uitvoerige uitleg, minister. Ik denk dat de aanpassingen aan de federale verantwoordelijkheid misschien wel op de beste manier werden opgelost. Hoe dat politiek in elkaar zit, is natuurlijk een andere discussie.

Het is goed dat de scholen de zekerheid hebben dat die knelpuntberoepen – want dat zijn het – dat er nog een opleiding kan zijn. Het verplaatsen van de psychotechnische proef naar het moment van intreden in de arbeidsmarkt, is verstandig. Ik kan me best vinden in uw oplossing, zeker ook omdat de scholen reeds alle communicatie hebben ontvangen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de toekomst van de lokale meldpunten discriminatie - 1983 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Minister, in het kader van de huidige hervormingen omtrent de interfederalisering van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR), de mogelijke oprichting van een Vlaams orgaan en de hervormingen van de meldpunten discriminatie, schreven alle dertien lokale meldpunten discriminatie een nota die aan u was gericht. De nota onderstreept het belang van een lokale inbedding. Een mogelijke herstructurering van de meldpunten tot één Vlaams werkingsgebied wordt in vraag gesteld.

Dankzij de lokale inbedding, zoals die vandaag is georganiseerd, hebben de meldpunten een sterke sensibiliserende en preventieve rol. In samenwerking met andere lokale diensten kunnen ze bemiddelingstrajecten op maat opstellen. De keuze tussen een onafhankelijk Vlaams orgaan of een interfederalisering van het CGKR laten de meldpunten over aan de Vlaamse overheid. Wel worden enkele noden en verwachtingen geformuleerd en aan u voorgelegd. Zo vragen de meldpunten naar het voortbestaan van hun maandelijks overleg met de meldpuntmedewerkers, van hun gezamenlijke vorming, georganiseerd door het CGKR en van het gemeenschappelijke registratiesysteem.

De meldpunten halen ook enkele knelpunten aan. Middelen en tijd zijn vandaag te beperkt. Er is slechts een halftijdse invulling per centrumstad voor een zeer gevarieerde taakinvulling en werking. Er is ook sprake van een eilandwerking. Een team met verschillende achtergronden zou veel meer kunnen betekenen en realiseren dan een individuele werking. De specifieke regiodekking voor de meldpunten sluit niet altijd aan op de huidige werkingsgebieden. Bovendien wensen niet alle steden en gemeenten onder de bevoegdheid van een centrumstad te vallen. Meldingen in verband met taal en geslacht vallen niet onder de bevoegdheid van het CGKR en kunnen, indien nodig, dus niet worden overgedragen aan het CGKR.

De goedkeuring van de lokale meldpunten discriminatie loopt nog tot eind december 2012. De meldpunten blijven in het ongewisse over wat er na die datum zal gebeuren. De medewerkers zijn ongerust en hebben geen zekerheid. Minister, welke aanpak van meldingen rond discriminatie schuift u naar voren voor de toekomst, dus vanaf 1 januari 2013? Hoe ziet u de schaalgrootte van de meldpunten? Hoe zult u garanderen dat de opgebouwde expertise niet verloren gaat? Hoe zult u de onafhankelijkheid van de toekomstige meldpunten garanderen? Zult u rekening houden met de bemerkingen van de meldpunten? Welke oplossingen ziet u voor de aangehaalde knelpunten?

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, minister, collega's, enige tijd geleden hebben we hier een hoorzitting gehad over de hervorming van het CGKR. Bij mijn weten is er tot dusver nog niet beslist in welke richting het zal gaan. In die zin kan ik de bezorgdheid van de lokale meldpunten wel begrijpen. Eind juni zou de knoop worden doorgehakt, minister, en zou u met een beslissing komen.

Ik hoop dat in uw nota zal worden opgenomen dat de lokale inbedding van de meldpunten behouden blijft. Als er bepaalde problemen zijn op lokaal niveau, kunnen zij immers een cruciale rol spelen, door informatie te geven en door door te verwijzen. De drempel op lokaal niveau is veel lager dan op Vlaams of federaal niveau.

Hebt u een overzicht van hoeveel meldingen de dertien meldpunten krijgen?

Minister Pascal Smet: Die cijfers zijn te vinden in het jaarverslag.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Ik wil mij aansluiten bij de vragen over de lokale meldpunten. Mijn collega Marc Hendrickx heeft begin dit jaar nog een vraag gesteld over het onderzoek dat daarnaar is gevoerd. Daaruit bleek dat er toch niet zo heel veel klachten werden ingediend bij de lokale meldpunten. Daar is toen al wat over gedebatteerd. Ik ben benieuwd naar het antwoord van de minister.

De heer Boudewijn Bouckaert: Wat betreft de keuze voor een Vlaams centrum of de interfederalisering van het CGKR, verwijs ik naar de hoorzitting die daarover heeft plaatsgevonden. De auteurs Vrielink en Sottiaux lieten toen een lichte voorkeur blijken voor een Vlaams centrum. Eind juni is inderdaad de vervaldatum. Vlaanderen heeft wel al een of twee keer uitstel verleend aan de federale overheid. Dat kwam door de regeringscrisis. Die is nu opgelost. De vraag is, minister, of u, als er eind juni geen resultaat is, daadwerkelijk werk zult maken van de oprichting van een Vlaams centrum.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, er zijn dertien meldpunten, en niemand twijfelt aan de meerwaarde van die regionale meldpunten. Het klopt dat er een verschil is tussen de verschillende meldpunten. Er zijn er die goed functioneren, er zijn er die minder goed functioneren. Er zijn er die meer klachten ontvangen dan andere. Dat heeft soms te maken met hoe lang ze bestaan of met de context waar mensen in werken.

Dat er een regionale verankering moet zijn van een gelijkekansenorgaan, zal niemand in twijfel trekken. Het is mijn bedoeling dat er, of er nu een interfederalisering komt van het CGKR, dan wel een eigen Vlaams gelijkekansenorgaan, altijd een regionale verankering zal zijn.

Hoe we die invullen, hangt natuurlijk af van de loop van de gesprekken. U begrijpt dat ik daar niet op vooruit kan lopen, maar het eerste deel van mijn antwoord brengt toch al voldoende zekerheid voor de betrokkenen dat er altijd een regionale verankering zal zijn. Dat zal verder uitgewerkt worden.

De gesprekken tussen de gemeenschappen en de gewesten in dit land over de interfederalisering zijn begonnen. De Vlaamse Regering heeft daar een standpunt over ingenomen. Dat is onze leidraad in de onderhandelingen met mevrouw Milquet. Die zullen de komende dagen ook op formeel niveau van start gaan. Er heeft al informeel overleg plaatsgevonden. De komende weken zullen we zien hoe ver we daarbij raken. Ik hoop dat we daar ver in raken.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat u zegt dat de regionale meldpunten zeker een meerwaarde zijn en dat de regionale verankering in de toekomst zal worden gewaardeerd.

Die meldpunten worden bevolkt door personeel, en dat personeel is nogal ongerust. In Mechelen is een medewerkster al vertrokken omdat er geen zekerheid is over de toekomst van het werk. Ik hoor bij ons in Roeselare dat ook onze medewerker eraan twijfelt of hij in de toekomst de job zal kunnen behouden. Dat speelt zeker een rol. Hoe gemotiveerder het personeel is, hoe beter werk het kan leveren.

Ik verneem dat u heel erg veel belang hecht aan de regionale inbedding of verankering. Ik ga er dus maar van uit dat in de toekomst zeker rekening zal worden gehouden met de regio's en dat er nog personeel aanwezig zal zijn in de regio's om de discriminatie aan te pakken.

Kunt u zeggen wanneer u definitief klaar denkt te zijn? Hebt u daar een datum voor?

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: We zijn in volle verwachting.

Minister Pascal Smet: We zullen sowieso rond de zomer duidelijkheid moet hebben over de vraag of er een interfederaal centrum komt. Als het er komt, dan zal ook dat aspect behandeld zijn. Als het er niet komt, dan zullen we met een alternatief komen. 'I want the summer.'

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik wil nog even ingaan op het punt dat mevrouw Vermeiren aanbracht. We hebben de cijfers gekregen en daaruit blijkt, mevrouw Coppé, dat er in bepaalde centra, ik meen ook in Roeselare, heel weinig klachten waren.

Minister, dat wil niet per se zeggen dat het meldpunt slecht werkt, misschien zijn er in die streek weinig problemen met discriminatie. Ik heb de indruk dat men ervan uitgaat dat er racisme en discriminatie gevonden moet worden in Vlaanderen. Het probleem is dat we te weinig problemen vinden! Dat is toch een verkeerde houding. Ik wil hiermee niet zeggen dat de meldpunten opgedoekt moeten worden. Het uitgangspunt dat er weinig klachten zijn en dat het meldpunt bijgevolg niet goed werkt, is niet juist, daarmee zetten we de zaken op hun kop.

Mevrouw Griet Coppé: Voorzitter, u trekt die conclusies zelf, ik heb dat niet gezegd. Ik heb in mijn vraag niets gezegd over het aantal meldingen, de minister evenmin. Ik kan u wel vertellen dat het grootste aantal meldingen in Roeselare over wonen gaan. Ik volg deze materie op als schepen van de stad en ik weet heel goed waarom ik deze vraag hier stel. Het gaat over weinig klachten, we hebben ook maar één deeltijdse werknemer. Het is heel belangrijk dat mensen ergens terecht kunnen met vragen. Ik spreek hier het woord 'racisme' zelfs niet uit. Ik zou wel willen weten waar we naartoe gaan, of we belang blijven hechten aan het meldpunt en wanneer er duidelijkheid komt voor het personeel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Goedele Vermeiren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het groeiende draagvlak voor de invoer van een niet-bindende oriëntatieproef bij de overgang naar het hoger onderwijs - 1985 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Voorzitter, minister, collega's, als ik de verslagen en de Handelingen van deze commissie en van de plenaire vergadering erop nalees, komt dit thema ongeveer om het half jaar even aan bod. Ik heb de indruk dat het maatschappelijk draagvlak voor de invoer van een niet-bindende oriëntatieproef voor studenten bij de overgang naar het hoger onderwijs steeds groter wordt.

Er zijn een aantal voorstanders, u kent ze ongetwijfeld ook. Er is het Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving (Vives), de denktank die verbonden is aan de KU Leuven, er zijn de heren Alain Verschoren, de voorzitter is van de Vlaamse interuniversitaire raad, Carl Devos van de UGent, Wilson De Pril van Agoria, Fons Leroy van de VDAB, en ook de Vlaamse Vereniging van Studenten en heel onlangs – dat was de aanleiding voor het indienen van deze vraag – ook Elio De Bolle, voorzitter van de Vlaamse Scholierenkoepel. Stuk voor stuk pleiten zij voor een oriëntatieproef als onderdeel van een betere studieloopbaan-begeleiding. De gemeenschappelijke argumentatie hiervoor is te vinden in de hoge maatschappelijke, maar ook sociale kost van een verkeerde studiekeuze. Een student die verkeerd kiest, verliest tijd, geld en vaak ook motivatie. De maatschappelijke kost loopt hierbij op tot maar liefst 40.000 euro. Daarin zijn de kosten voor de ouders, onderwijsinstelling en een latere intrede op de arbeidsmarkt begrepen.

Zeker zo belangrijk is het welzijn van de studenten zelf wanneer ze beseffen dat ze een verkeerde richting hebben gekozen of dat een richting niet aan de verwachtingen voldoet, of wanneer ze niet slagen. Het zelfvertrouwen daalt en vaak beseffen ze dat pas in januari of februari. Er is dan al een half jaar om en ze twifelen over wat ze op dat moment zullen doen. Hetzelfde geldt voor de ouders. Ik kan me inbeelden dat het geen fijn gevoel is.

Een actievare screening van eerstejaarsstudenten is allesbehalve asociaal. Ten eerste kunnen de efficiëntiewinsten die worden geboekt, aangewend worden in een betere begeleiding van zwakkere studenten. Belangrijker nog is dat een oriëntatieproef inzicht geeft in de mogelijkheden van en de valkuilen voor de studenten. In zo'n proef wordt gepeild naar de interesses, competenties en attitudes. Door studenten daar bovenop ook beter te coachen, te begeleiden en te informeren, kan er een grote stap worden gezet om de uitval of studieduurvertraging te bedwingen.

Minister, u antwoordde in eerdere commissievergaderingen al dat er een taskforce werd opgericht met vertegenwoordigers van de CLB's, de onderwijsverstrekkers, de pedagogische begeleidingsdiensten en de VDAB. Er is ook sprake van om in samenwerking met minister Muyters een website op te zetten waar studenten een duidelijk beeld krijgen van wat ze kunnen verwachten van een opleiding en wat de arbeidsmarktmogelijkheden zijn.

Minister, ik heb drie korte vragen. Welke concrete voorstellen of acties heeft de taskforce al ondernomen?

Wat is de stand van zaken betreffende de website die zal worden ontwikkeld? Bouwt die bijvoorbeeld verder op www.onderwijskiezer.be?

Hoe staat u tegenover het groeiende maatschappelijke draagvlak voor de invoering van een niet-bindende oriëntatieproef bij aanvang van het hoger onderwijs in Vlaanderen als onderdeel van de studiekeuzebegeleiding?

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, ik sluit me heel kort aan. Ik ben gewoon nieuwsgierig naar de antwoorden van de minister op de vragen van mevrouw Vermeiren. Wij zijn al lang voorstander van de oriëntatieproef. We stellen vast dat er inderdaad een groter draagvlak komt. Ik ben benieuwd naar het standpunt van de minister.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, minister, ik ben uiteraard ook benieuwd naar het antwoord van de minister, dat is evident.

Ik ben hoopvol gestemd omdat mevrouw Vermeiren schrijft en zegt dat de proef een onderdeel zou moeten zijn van een betere studieloopbaanbegeleiding. Een oriëntatieproef op zich volstaat absoluut niet om uit te sluiten dat jongeren keuzes maken die niet aan hun verwachtingen voldoen. Ik denk dan ook dat het heel belangrijk is dat die studiekeuzebegeleiding en de studieloopbaanbegeleiding op de juiste manier uitgebouwd worden en dat jongeren in het secundair onderwijs leren inschatten wat ze kunnen, wat ze waard zijn en waar ze naartoe willen met de rest van hun leven. We kunnen dat niet zomaar insluiten met een proef, ongeacht de vorm van die proef.

Minister, indien er werk zou worden gemaakt van een niet-bindende oriëntatieproef, wat is dan juist de bedoeling ervan? Wie zal de proef organiseren en op welk niveau? Wat zal er juist bekeken worden? Het kan immers niet de bedoeling zijn dat jongeren zich specifiek op dergelijke toetsen gaan voorbereiden.

Ik wil nog eenmaal de vergelijking maken met het ingangsexamen geneeskunde en tandarts. Ook daar wordt een proef georganiseerd, maar jongeren worden heel duidelijk op een bepaalde manier voorbereid. Ik denk niet dat het de bedoeling kan zijn om dat te veralgemenen.

Ik vraag me ook af hoe zo'n oriëntatieproef wordt georganiseerd voor jongeren die allemaal verschillende vooropleidingen hebben. Ik zie daar toch een knelpunt. Het is niet zo dat wanneer een bepaalde vooropleiding niet meteen aansluit bij het vervolg van de opleiding, daardoor de vervolgopleiding niet kan worden gevolgd. Het resultaat van een oriëntatieproef zal echter wel redelijk vreemd zijn in het licht van dat vervolg. Daar moet met de nodige omzichtigheid mee worden omgegaan. Dit moet minstens passen in een breed geheel van maatregelen. Een website en vooral veel duidelijke en gestructureerde informatie kunnen voor jongeren meer opleveren dan een proefoptie.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Het meeste is al gezegd, vooral door mevrouw Deckx. Ik wil het nog even hebben over de kansarme en allochtone leerlingen. De studies bewijzen dat een niet-bindende oriëntatieproef voor die groep nefast zou kunnen zijn. Bij hen zou de oriëntatie beter vroeger dan in het laatste jaar starten. Minister, in het kader van de democratisering van het onderwijs mag er, ook al is die oriëntatieproef niet bindend, op een aantal leerlingen die nog de kans hebben om door te stromen geen etiket worden geplakt. Dat zou voor die groep het voortstuderen bemoeilijken.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, u weet dat wij nooit een 'believer' zijn geweest van de oriëntatieproef. Wij geloven ook vandaag nog niet dat die proef de keuzeproblemen die zich in het onderwijsveld stellen, zal oplossen. Ik volg grotendeels de visie van mevrouw Deckx.

De collega's die er wel van overtuigd zijn dat de oriëntatieproef een goed instrument is om de problemen op te lossen, baseren zich waarschijnlijk wel op een aantal elementen. Ik vind het belangrijk om te weten of wij wel een goed zicht hebben op wat het probleem is. Er zijn leerlingen die op 18 jaar keuzebekwaam zijn, en er zijn leerlingen die dan niet keuzebekwaam zijn. Wij moeten weten waarom bepaalde leerlingen wel en andere niet keuzebekwaam zijn. Wat moet er precies gebeuren om hen keuzebekwamer te maken?

Op basis van alle ervaring die ik op dat vlak heb, ben ik ervan overtuigd dat de oriëntatieproef op zich geen oplossing zal bieden. Is het via die taskforce duidelijk geworden waar het probleem zich situeert bij de leerlingen die 18 jaar zijn en die niet keuzebekwaam zijn? Daarin kunnen verscheidene elementen spelen. Het is belangrijk dat wij weten of die oriëntatieproef, zelfs al is het een onderdeel van een heel studiekeuzeproject, een meerwaarde biedt. Het zou kunnen dat andere zaken nodig zijn om tegemoet te komen aan het gegeven dat bepaalde leerlingen nog niet keuzebekwaam zijn. Ik heb vragen bij allerlei proeven die we in Vlaanderen invoeren. Weten wij eigenlijk waar het probleem zich echt situeert?

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik heb toch de indruk dat de tegenstanders van de oriëntatieproef zich ter linkerzijde ophouden. Zij beseffen niet goed wat op dit ogenblik de problemen zijn in het universitair onderwijs, vooral in het eerste jaar. In bepaalde richtingen is er een enorme toestroom van studenten. Voor een deel van die studenten zijn de uitslagen zodanig desastreus dat je kunt zeggen dat ze daar nooit hadden mogen zitten. Van sommige studenten zijn de uitslagen niet goed. Maar daarvoor dienen de examens: je moet een selectie maken tussen de betere en de minder goede. Sommige studenten met een zwakkere uitslag kunnen een nieuwe kans krijgen in de tweede zittijd of door hun jaar over te doen. Zij passen nog in het circuit, maar heel wat studenten passen absoluut niet in het circuit en hadden daar eigenlijk niet in mogen zitten.

Ik kan u de uitslagen tonen van de eerstejaars. Dat veroorzaakt een enorme verspilling van middelen. Die middelen voor het universitair onderwijs waren beter ergens anders ingezet. Het is ook een enorm frustrerende ervaring voor die jongeren. Het is niet leuk als je goede uitslagen hebt in het middelbaar en als je dan plots wordt geconfronteerd met desastreuze uitslagen in het universitair onderwijs. We kunnen daar niet mee doorgaan. Ik heb de indruk dat men niet goed beseft dat hier een groot probleem is. Er bestaat geen alleenzalmakende oplossing voor. Dat is, denk ik, ook niet de achterliggende gedachte bij de vraag van mevrouw Vermeiren.

Mevrouw Helsen, u hebt gelijk dat er ook in het middelbaar een betere toeleiding moet komen. Ik vind ook dat de regel in vraag mag worden gesteld dat om het even wie uit het middelbaar in om het even welke richting in de universiteit binnen mag. Ik zie dat bijvoorbeeld in de eerste bachelor Rechten slechts 1 procent van alle studenten uit het beroepsonderwijs slaagt. Al die andere jongens en meisjes lopen frustrerende ervaringen op. Je geeft verkeerde signalen aan die kinderen. Dat moet dus ook wel eens in twijfel worden getrokken.

Ik vind wel dat de oriëntatieproef een onderdeel mag zijn van die betere toeleiding. In acht genomen dat hij niet bindend is, confronteer je de leerling toch met zijn verantwoordelijkheid. Dat allemaal op voorwaarde dat er een zinvolle oriëntatieproef kan worden opgesteld – quod est demonstrandum. Maar tegen het principe – de oriëntatieproef als onderdeel van een breder toeleidingsproces – kan, denk ik, toch niets worden ingebracht.

Het is absoluut onjuist dat het asociaal is. Het landschap in Vlaanderen heeft zoveel alternatieve trajecten. Als je niet in de universiteit binnen kunt, val je niet op niets terug. Er zijn hogescholen, professionele bachelors, enzovoort. Dat is niet asociaal. Integendeel: daardoor komen middelen vrij die eventueel voor andere sociaal gerichte doelstellingen kunnen worden aangewend.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, het debat hier toont aan dat ook in de samenleving het debat op dit moment veel genuanceerder verloopt dan het is gestart. Iedereen herinnert zich nog hoe het twee jaar geleden werd gestart.

De heer Boudewijn Bouckaert: Dat is voortschrijdend inzicht.

Minister Pascal Smet: Inderdaad. Ik heb toen ook gezegd dat we hierover een maatschappelijk debat moesten houden. Dit moest rijpen. En dat is wat er op dit moment gebeurt, onder andere in de taskforce loopbaanbegeleiding.

Mevrouw Vermeiren, die taskforce is al meerdere keren bijeengekomen. Iedereen is het erover eens dat het oriëntatieproces een continu proces is, dat start in het secundair onderwijs en dat zich niet mag beperken tot scharniermomenten, zoals de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs. Dat was in het begin toch het uitgangspunt. Ook aan de universiteiten zijn de rectoren en anderen mee met dat idee. Als er een oriëntatieproef moet komen, mag hij inderdaad niet bindend zijn, moet hij verstandig opgesteld zijn, en mag het geen loutere kennisproef zijn, maar moet hij ook de belangstelling meten. We hebben ondertussen al enkele belangstellingstesten. Er moet ook gekeken worden naar kennis. Je moet een nuttige proef of test maken, die rekening houdt met startcompetenties in het hoger onderwijs. Ook dat moet op een correcte manier ontwikkeld worden. Dat is allemaal gemakkelijker gezegd dan gedaan.

Ook bij de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en andere organen merk ik dat iedereen het eens is over een evolutie naar een eventuele bredere oriëntatieproef in een breder oriëntatieproces, in een continuüm. Hoe dat praktisch moet worden vertaald, is echter nog het voorwerp van discussie. Je ziet iedereen toch wel enigszins naar hetzelfde evolueren.

Ondertussen zitten we ook niet stil. U weet dat er in augustus 2011 www.onderwijskiezer.be is gekomen. Diverse actoren hebben daaraan meegewerkt. Dan gaat het vooral over de CLB's, maar ook over alle koepels. Via die site zullen we informatie brengen. We zullen dat uitbreiden. Momenteel werken we aan het koppelen van informatie aan alles over beroepen en de arbeidsmarkt, zodat men niet alleen weet waar men wat kan studeren. Ook wordt wat meer uitgegaan van belangstelling. Zo weten mensen wat hun kansen op de arbeidsmarkt zijn en hoeveel ze zullen verdienen indien ze een bepaalde studiekeuze maken. Ook die informatie zal aan elkaar worden gekoppeld. Vandaag is er toch nog te weinig gebundelde informatie beschikbaar voor ouders en jongeren. Dat onderschatten we enigszins. We werken daar momenteel volop aan.

Momenteel bestaan er belangstellingstesten. U zult merken dat die onder meer ook online op Onderwijskiezer worden gezet. Daar werken we dus ook al aan voort. Het is mijn bedoeling om eind dit jaar, begin volgend jaar, wanneer we hopelijk heel de hervorming van het secundair onderwijs definitief kunnen laten goedkeuren, ter zake ook een onderdeel te laten opnemen. Dat is ook de afspraak die we hebben gemaakt met het hoger onderwijs. We wachten op een voorstel van de VLIR.

Ook de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) zal daar de komende maanden wat aan werken. Eerst komt er een eerste conceptnota over de hervorming van het secundair onderwijs, die de regering hopelijk zal goedkeuren. Het is mijn bedoeling om in de definitief goedgekeurde nota – eind dit jaar, begin volgend jaar – een hoofdstuk op te nemen over de principes ter zake. Het lijkt me echter duidelijk dat we gaan naar een breder begeleidingsproces, waarbij goed ontwikkelde, niet-uitsluitende oriëntatieproeven kunnen worden opgesteld. Wat de heer Bouckaert en andere leden over dat laatste hebben gezegd, was terecht.

Mevrouw Pehlivan, ook in het kader van onder meer het Aanmoedigingsfonds kan er dan bijzondere aandacht worden besteed aan doelgroepen, aan kansengroepen, waarbij wordt bekeken hoe die groepen worden georiënteerd. Ik denk dat we het erover eens zijn dat voor hen iets extra moet worden gedaan. Dat moet dan speciaal worden uitgewerkt.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, ik dank u voor uw antwoord en voor het voortschrijdend inzicht. Dat laatste geldt voor ons allen. Ik ben ook blij dat mevrouw Deckx

me heeft horen zeggen dat het een onderdeel is van de studiekeuzebegeleiding. De minister had het over een continuüm. Ik kan daar alleen maar mee akkoord gaan. Collega's, laat dit duidelijk zijn: een oriëntatieproef is geen toelatingsexamen, wil geen etiket kleven op leerlingen, wil leerlingen niet demotiveren. Wij zien dat veeleer als een onderdeel van heel dat proces.

De scholierenkoepel stelt dat men daar in de scholen vanaf de derde graad heel intensief mee moet beginnen. Ik kan me daarin vinden. Ik ken dergelijke scholen. Ik ken leerkrachten die dat hebben gedaan, die heel actief bezig waren met die leerlingen. Er werd binnen de school een heel proces uitgetekend. Dat neemt niet weg dat die overgang naar het hoger onderwijs voor leerlingen een hele verandering is, en niet alleen qua studiehoeveelheid. Het gaat over een andere methode, en vaak over een andere stad. Dat is heel imposant. Vaak weten leerlingen niet wat hen te wachten staat. Die oriëntatieproef kan een onderdeel zijn. Zo kan men eens testen, en dat vooral om inzicht te krijgen. Minister, u stelt dat het niet bindend mag zijn. Uiteraard niet. Het mag ook geen etiketten kleven op leerlingen. Het mag niet alleen gaan over kennis, maar moet ook peilen naar belangstelling en rekening houden met startcompetenties. Dat is belangrijk, maar leerlingen zouden uit die proeven ook moeten kunnen opmaken welke startcompetenties ze hebben en waar er nog kan worden bijgeschaafd. Als ze dat weten, kunnen ze immers bijschaven. Ze zullen ook kunnen opmaken wat er van hen zal worden verwacht.

Een dergelijke oriëntatieproef kan ook thematisch zijn. Ik denk nu gewoon hardop. Zo zal iemand die geïnteresseerd is in de zorgsector, of in geologie, in wetenschap kunnen bekijken of hij daar de competenties voor heeft, of dat wel iets voor hem is. Zo kan het ook worden opgebouwd. Studiekeuzebegeleiding is echt een proces, maar dit is een onderdeel ervan en er moet worden nagedacht over de vraag hoe dat concreet moet. Nu denk ik opnieuw hardop, maar ik denk dat dit kan op het einde van het zesde jaar van het middelbaar onderwijs. Dan zouden leerlingen op een bepaald moment die toets kunnen doen en bekijken waar ze kunnen bijschaven, of ze de juiste keuze hebben gemaakt. Of ze kunnen beslissen het toch te proberen. Laat het immers duidelijk zijn: de studiekeuze is vrij.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, is in de taskforce de analyse van wat echt aan de basis ligt van het probleem aan bod gekomen? Dat zou immers zeer interessant zijn. Men kan allerlei dingen doen, maar het is best mogelijk dat een proef in geen enkel geval een oplossing is, en dat er begeleiding door middel van meer dan één gesprek nodig zal zijn om tot een definitieve keuze te kunnen komen. Ik ervaar dat momenteel persoonlijk. Ik stel vast dat we inzetten op allerlei materiaal, maar dat het ontwikkelen van dat materiaal niet altijd het resultaat oplevert dat er een goede keuze wordt gemaakt. Vaak is er immers begeleiding vereist bij die keuze, zeker als het niet duidelijk is. Ik heb meermaals ervaren en ervaar op dit moment opnieuw dat een proef, een boekje of een website niet altijd volstaat om het probleem op te lossen. Koppelen we hier dus niet een intensieve begeleiding aan voor diegenen die dat nodig hebben, dan blijft men verkeerde keuzes maken.

Er wordt wel aan gewerkt. Dat merk ik. Leerlingen en studenten moeten weliswaar dingen invullen over wat hen interesseert, maar bij de persoon in kwestie is er vaak iets anders aan de hand. Er wordt iets neergeschreven omdat dat wordt verwacht, maar eigenlijk zijn dat persoonlijk gesprek en die begeleiding van die leerlingen in het secundair onderwijs zeer essentieel. Ik stel vast dat we ter zake nog een tandje kunnen bijsteken, omdat dat niet verloopt zoals het eigenlijk moet.

Minister Pascal Smet: U hebt gelijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■